

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-4-36 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-49/701-299
Karar Tarihi : 29.08.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR, Fevzi ÖZKAN

B. RAPORTÖRLER: Dr. Ali Fuat KOÇ, Tuğba YILMAZ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - IATI Turizm Ticaret A.Ş.
Temsilcileri: Av. Dr. Ali ÇİVİ ve Av. İris MÜLLER
Levent Mah. Hacı Adil Cad. No:10 Levent 34330 İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Pegas Otelcilik Turizm Taşımacılık ve Tic. Ltd. Şti. (Pegas Touristik)
Yenigöl Mah. Serik Cad. Nergis Sok. No:94/1 Muratpaşa/Antalya
- ODEON Turizm İşletmeciliği A.Ş. (OTI Grup)
Barbaros Mah. Serik Cad. No:217 Aksu/Antalya
- Alkan Grup Turizm İşletmeleri A.Ş. (Tez Tour)
Güzeloba Mah. Yaşar Sobutay Bul. No:85 Lara/Antalya
- Antalya Depar Turizm İnş.Nak.Oto.Yat.İşl.Tic.Ltd.Şti. (Anex Tour)
Soğucaksu Mah. Susam Sok. No:3 Aksu/Antalya

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Antalya'da turizm sektöründe faaliyet gösteren 4 tur operatörü teşebbüsün yatay ve dikey anlaşmalar yoluyla rakiplerinin faaliyetlerini zorlaştırdıkları iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda; 2013 yılının Şubat ayında IATI Turizm Ticaret A.Ş. (IATI)'nin, Rus turistlerin Türkiye'ye getirilmesine dair Biblio Globus ile işbirliği yaptığının kamuoyunda duyulması üzerine şikayete konu tur operatörlerinin (Pegas Otelcilik Turizm Taşımacılık ve Tic. Ltd. Şti. (PEGAS), ODEON Turizm İşletmeciliği A.Ş. (ODEON) ve Alkan Grup Turizm İşletmeleri A.Ş.'nin (TEZ)) birlikte hareket ederek, otel sahiplerine baskı kurduğu ve otellerin IATI ile Biblio Globus'a oda vermesini engellemeye çalıştıkları iddia edilmiştir. Söz konusu başvuruda ayrıca, IATI'nın gazetelere ilan vererek sorunu kamuoyuyla paylaştığı, ancak Nisan ayından itibaren şikayet edilen tur operatörlerinin organize şekilde otellere baskı uygulamaya devam ettikleri belirtilmiştir. Başvuruda, şikayet edilen teşebbüslerin otellere yönelik baskılarını göstermek için; otellerden IATI'ya gönderilen rezervasyon iptal elektronik posta (e-posta) örneklerine yer verildiği de görülmüştür.
- (3) Ayrıca, şikayet edilen teşebbüslerin uygulamaları nedeniyle, IATI'nın maddi zarar yanında itibar ve güven kaybına uğradığı da belirtilerek, oluşan haksız rekabete müdahale edilmezse telafisi mümkün olmayan zararların ortaya çıkacağı öne sürülmekte ve geçici tedbir alınması talep edilmektedir.
- (4) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 03.05.2013 tarih ve 2665 sayı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 08.05.2013 tarih ve 2013-3-36/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu 15.05.2013 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 13-28/394-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Yapılan inceleme üzerine hazırlanan 17.07.2013 tarih ve

13-49/701-299

2013-4-36/ÖA sayılı Öneri Raporu, 23.08.2013 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş, ancak karar için gerekli nisabın sağlanamaması üzerine 29.08.2013 tarihli Kurul toplantısında yapılan ikinci oylamada karara bağlanmıştır.

- (5) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; PEGAS, ODEON, TEZ ve Antalya Depar Turizm İnş. Nak. Oto. Yat. İşl. Tic. Ltd. Şti. (ANEX)'nin dikey ve yatay anlaşmalar yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti kısıtladıklarına dair ciddi bilgi ve belgelere ulaşıldığından, adı geçen teşebbüsler hakkında Kanun'un 41. maddesi kapsamında soruşturma açılması gerektiği ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Teşebbüsler

I.1.1. PEGAS

- (6) PEGAS, A grubu seyahat acentesi olarak yurt dışındaki tur operatörlerinin Türkiye'ye gönderdiği yabancı turistlere Türkiye/Antalya ana bölgesi içerisinde havalimanı-otel-havalimanı taşımacılık hizmeti, turistlerin ekstra tur ve transfer hizmeti, ulaşım ve rehberlik hizmeti, turistlerin konaklama yapacakları otellerde rezervasyon onaylarının alınması ve konakladıkları otellerde gerekli bilgilendirmenin yapılması ile müşteri memnuniyetinin sağlanması gibi yerel hizmetler sunmaktadır. Bunların yanı sıra turizm hizmeti adı altında her türlü sosyal ve turistik tesis kurma, işletme, yurt içinde ve yurt dışında araç kiralama servisleri kurma; inşaat hizmeti adı altında yurt içi ve yurt dışında gayrimenkul alımı, satımı gibi faaliyet alanları da vardır. Merkezi Antalya'da olan PEGAS'ın yurt içi ve yurt dışında şubeleri bulunmaktadır. PEGAS'ın hisselerinin %80'ine Ramazan AKPINAR, %10'nuna Ülkü ÜSTÜN ve %10'nuna Sadettin GÜGERÇİNOĞLU sahiptir.

I.1.2. ODEON

- (7) Bir seyahat acentesi olarak Türkiye'de incoming hizmetinde bulunan ODEON, Türkiye'de bulunan oteller ile tur paketini oluşturarak nihai tüketiciye satışını yapan tur operatörlerinin talep ve yönlendirmeleri doğrultusunda anlaşmalar yapıp, bu ürünü tur operatörlerinin kullanımına sunmaktadır. Bu çerçevede, Tur operatörlerinin tur paketi satışını gerçekleştirerek Türkiye'ye gönderdiği yolcuları havaalanında karşılayıp, otellere yerleştirme, bu kişilerin tatil boyunca ihtiyaç hissettikleri tur, alışveriş gibi hizmetleri kendilerine sunma ve tatil bitiminde de otel ile havaalanı arasındaki transferlerini ve havaalanında gerekli destek hizmetlerini sağlayarak ülkelerine gönderme hizmetinde bulunmaktadır. ODEON'un hisselerinin % 34,42'sine Ayhan Akan BEKTAŞ, %33,42'sine Coşkun YURT ve %32,16'sına Ahmet BEKTAŞ sahiptir.

I.1.3. TEZ

- (8) 1994 yılında kurulan, Rusya ile Türkiye arasındaki turizm sektöründe faaliyet gösteren TEZ, Türkiye'de karşılanan turistlerin havaalanlarından otellerine kadar yapacakları seyahatler sırasında standartları yüksek araçlarla transferlerini gerçekleştirme ve otellerde konaklandığı sürelerde rehberlik hizmeti ve tarihi, kültürel içerikli günlük tur hizmeti verme gibi faaliyetlerde bulunmaktadır. Ayrıca Rusya'da Türkiye ile ilgili reklam ve tanıtımlar yapmaktadır. TEZ'in hisselerinin %96'sına Eridan Finance S.A.R.L., geri kalanına ise gerçek kişiler sahip bulunmaktadır.

I.1.4. ANEX

- (9) Başvuruda yer verilen ve öneri raporunda elde edilen belgelerden, şikayete konu yazışma ve uygulamalara, şikayet edilen üç tur operatörünün yanı sıra, ANEX'in de dahil olduğu tespit edilmiş ve öneri raporunda ANEX de incelenmiştir.

13-49/701-299

- (10) ANEX, Rusya başta olmak üzere Çek Cumhuriyeti, Ukrayna, Slovakya ve diğer eski Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ülkelerindeki çok sayıda küçük ve orta büyüklükteki acentelerin incoming şirketi olarak, bu ülkelerden Antalya'ya tatil yapmak üzere gelen yolcuların Antalya Havalimanı'ndan konaklama tesislerine kadar olan gidiş ve dönüş olmak üzere transfer ve konaklamalarına aracılık hizmeti sunmaktadır. Ayrıca ANEX yurt dışı uçak bileti satış acenteliği yapmaktadır. Şirketin merkezi Antalya'da bulunmaktadır. ANEX'in hisselerinin %99,9'una Yıldırım DİRLİK sahip bulunmaktadır.

I.1.5. IATI

- (11) 2010 yılında kurulan IATI bir seyahat acentesi ve tur operatörü olarak turizm yatırımcılığı, organizasyon, turizm acentesi kurma ve bu acente aracılığı ile turist getirme, gelen turistlere kara ve hava yolu ile turlar düzenleme, bu alanda taşımacılığı yapmak için araçlar temin etme, satın alma, kiralama, kara ve hava taşıtları alma-satma, gerekli yasal izinler çerçevesinde hava yolu biletleri alma-satma, aracılık hizmetleri verme gibi hizmetler sunmaktadır. IATI'nın bu faaliyetleri, Rusya'daki önemli satış partnerlerinden biri olan Biblio Globus'un, kendi uçak kontenjanını IATI tarafından oluşturulan konaklama ürünleri ile birleştirip turistik tatil paketi halinde müşterilere sunması şeklinde gerçekleşmektedir. IATI'nın hisselerinin %95'ine Bülent AYDIN, %5'ine Günay ARSLAN sahip bulunmaktadır.

I.1.6. Üçyürek Turizm Seyahat ve Ticaret Ltd. Şti. (BELMONDO)

- (12) Biblio Globus ile çalışması nedeniyle şikayete konu sorunların benzerlerini yaşayan BELMONDO'dan önaraştırma döneminde bazı bilgi ve belgeler istenerek, bu şirkete yönelik uygulamalar da değerlendirmede dikkate alınmıştır.
- (13) BELMONDO özel konulu geceler, eğlence organizasyonları ve aktiviteler, catering servisi, motivasyon gezileri, ekip geliştirme organizasyonları, teknik gezi, doğa sporları ve kültür turları konusunda özellikle Antalya olmak üzere Türkiye çapında faaliyet göstermektedir. Ayrıca bir incoming acentesi olarak birçok otel, havayolu şirketi ile işbirliği bulunmakta, münferit ve toplu transfer hizmetleri, araç kiralama hizmetleri, günlük geziler ve rehberlik hizmetleri sunmaktadır. BELMONDO'nun hisselerinin %60'ına Nejdet ALACAN, %20'sine Hasan Koray TURAN ve %20'sine Ferit MEMİŞ sahip bulunmaktadır.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (14) Hakkında önaraştırma yürütülen tur operatörleri, özellikle yabancı ülkelere Antalya'ya turist getirme ve bu turistlerin Antalya'daki otellerde konaklama, alışveriş, eğlence ve sosyal aktivite yapma ile ören yerlerini gezme gibi ihtiyaçlarını karşılama hizmetinde bulunmaktadır. Mevcut dosya açısından, başvuru sahipleri ve şikayet edilen rakiplerin, başvuruya konu olan eylemlere ilişkin çakışan faaliyetlerinin, yurt dışından Türkiye'ye gelen turistlere havalimanından konaklama tesislerine kadar gidiş ve dönüş olmak üzere transfer ve konaklamalarına aracılık hizmetinin (havaalanı karşılama, havalimanı-otel-havalimanı taşımacılık hizmeti, turistlerin konaklama yapacakları otellerde rezervasyon onaylarının alınması ve konakladıkları otellerde gerekli bilgilendirmenin yapılması, otel transfer gibi) verilmesi yanında, turistlerin ekstra tur ve transfer hizmeti, ulaşım ve rehberlik hizmeti, alışveriş hizmetleri gibi yerel destek hizmetlerinin sağlanması şeklinde de ele alınması mümkündür. Söz konusu hizmetlerin sektördeki genel tanımı da dikkate alınarak, ilgili pazar "incoming seyahat hizmetleri pazarı" şeklinde belirlenmiştir.
- (15) Diğer taraftan dosya konusu eylemlerin gerçekleştiği ve/veya etkilenen diğer pazarlar olarak "konaklama hizmetleri pazarı" ve turistlerin eğlence, alışveriş ve ören yerlerine götürülmelerine ilişkin "yabancı turistlere yönelik turlar kapsamındaki eğlence, alışveriş ve sosyal aktivite hizmetleri pazarı" şeklinde iki farklı ilgili pazar daha tanımlanmıştır.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (16) Şikayete konu iddiaların, daha çok tatil turizmine ve özellikle Antalya'daki Rusya ve BDT'den gelen turistlere sunulan turizm hizmetlerine yönelik olduğu; ilgili teşebbüslerin faaliyetlerinin Antalya ilindeki turizm faaliyetlerine yoğunlaştığı dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar "Antalya ili ve ilçeleri" olarak tespit edilmiştir.

I.3. Değerlendirme

- (17) Önaraştırma konusu iddia, Antalya'da turizm sektöründe faaliyet gösteren üç firmanın (PEGAS, ODEON, TEZ) IATI'yı piyasa dışına çıkarmak için birlikte hareket ederek otellere baskı yaptıklarına yöneliktir. Ancak dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler çerçevesinde ANEX de incelenen teşebbüsler arasına dahil edilmiştir. Bu çerçevede anılan teşebbüslerde Raportörlerce incelemeler yapılmış, ilgili diğer teşebbüslerden de bazı bilgiler istenilmiştir. Diğer yandan bazı otellerin ve yabancı turistlere yönelik turlar kapsamındaki eğlence, alışveriş ve sosyal aktivite hizmetleri sunan teşebbüslerin yetkilileri ile de görüşmeler gerçekleştirilmiştir.
- (18) Dosya mevcudundan, yapılan incelemeler kapsamında, söz konusu tur operatörlerinin ağırlıklı olarak 2013 yılı turizm sezonu başında olmak üzere, Biblio Globus ve Biblio Globus ile çalışan ve Türkiye'de incoming hizmeti veren teşebbüslere yönelik olarak dikey ve yatay anlaşmalar yoluyla dışlayıcı uygulamalar içinde olduklarını gösteren bazı belgelerin elde edildiği görülmüştür.
- (19) Ayrıntılarına dosya mevcudunda yer verilen bahse konu belgeler, altı ana grupta değerlendirilmiştir:
- Otellerin Biblio Globus ve Biblio Globus ile çalışan IATI, BELMONDO gibi teşebbüslere gönderdikleri satış durdurma yazılarını aynı zamanda, şikâyete konu rakip tur operatörlerine de göndermelerine ve bu konuda onları bilgilendirmelerine işaret eden belgeler.
 - Tur operatörleri tarafından, otellerin Biblio Globus ve Biblio Globus ile çalışan teşebbüslere gönderilen satış durdurma yazıları hazırlanmasına aracılık edildiğini gösteren belgeler.
 - Tur operatörlerinin otellerle olan sözleşmelerinde doğrudan Biblio Globus ile çalışmayı yasaklayan hükümler getirmeye çalıştığını gösteren belgeler.
 - Tur operatörlerinin teşebbüs içi yazışmalarında, Biblio Globus aracılığıyla satış yapan otel ve mağazalara yönelik yaptırımların tartışıldığını ve bu yaptırımların uygulamasının nasıl gerçekleştirildiği ile nasıl kaldırıldığını gösteren belgeler.
 - İncelemeye konu teşebbüslerin Biblio Globus'un Türkiye piyasasına girmemesi konusunda kendi aralarında iletişimde bulduklarını, Biblio Globus aracılığıyla satış yapan otellere yönelik yaptırımlarda diğer rakip teşebbüslerle birlikte hareket edildiğini ve rakip teşebbüslerin bu konudaki uygulamalarının takip edildiğini gösteren belgeler.
 - Raportörlerin otel ve mağaza yetkilileri ile yaptıkları görüşme tutanakları.
- (20) Ayrıca Akdeniz Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği (AKTOB) tarafından hazırlanan "Incoming Raporu 2012/ Türkiye Paket Tur Pazarı 2012" raporunda yer alan Rusya paket tur pazar payları ile önaraştırma sürecinde ilgili teşebbüslerden toplanan bilgiler çerçevesinde, son üç yıla ilişkin Rusya ve Ukrayna'dan Antalya Havalimanına gelen toplam yolcu sayısı, bu toplam içinde 4 büyük tur operatörü (PEGAS, ODEON, TEZ ve ANEX) aracılığıyla gelen yolcu sayıları ve oranları ile 2012 yılında Antalya Havalimanı'na gelen yolcuların milliyetlerine göre dağılım oranları (başlıca 5 ülke bazında) da incelenmiştir.
- (21) Bilindiği üzere, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasında "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da*

kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır” hükmüne yer verilmektedir. Aynı maddenin ikinci fıkrasının (d) bendinde “Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi” yasaklanan haller arasında sayılmıştır. İlgili madde, aynı seviyede faaliyet gösteren rakip teşebbüsler arasındaki rekabeti sınırlayıcı anlaşmaları (yatay anlaşmalar) kapsadığı gibi, rakip olmayan, başka bir ifadeyle ticaretin farklı seviyelerinde yer alan teşebbüsler arasındaki anlaşmaları (dikey anlaşmalar) da kapsamaktadır. Dosya konusu açısından özellikle, yatay anlaşmalar yoluyla rakibin faaliyetinin kısıtlanmasının yanı sıra üst pazarda faaliyet gösteren sağlayıcının alt pazardaki alıcıları dikey anlaşmalar yoluyla kendine bağlayarak, rakip sağlayıcıların alt pazara erişimini engellemesi, diğer bir ifadeyle “pazarı kapamaya” çalışması da incelenen hususlardan biridir.

- (22) Bu çerçevede, önaraştırma yapılan teşebbüsler arasında Biblio Globus konusunda iletişimin bulunduğu, Biblio Globus müşterilerine oda satan otellere yönelik yaptırımlarda diğer rakip teşebbüslerle birlikte hareket edildiğini ve rakip teşebbüsün uygulamalarının takip edildiğini gösteren dosya mevcudu belgeler dikkate alınarak, anılan teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamına giren uygulamalarının bulunduğu kanaatine varılmıştır.
- (23) Bununla birlikte, dosya mevcudu bilgilere bakıldığında, 2012 yılında Antalya Havalimanı’na gelen toplam yolcu sayısının 10.491.267; Rusya ve Ukrayna’dan gelen toplam yolcu sayısının ise 3.083.914 olduğu, dolayısıyla söz konusu uygulamaların pazarın sadece yaklaşık %30’luk bölümünü hedef aldığı anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra 2013 yılı itibarıyla IATI’nın 361 otelle anlaşma sağladığı ve PEGAS’ın 512, ANEX’in 476, TEZ’in 387, ODEON’un 483 otelle çalıştığı dosyadan görülmektedir. Antalya’da Bakanlıktan belgeli çok sayıda konaklama tesisinin varlığı, IATI’nın çeşitli otellerle anlaşma sağladığı ve şikayet edilen tur operatörlerinin sınırlı sayıda otelle münhasırlık bağlantısının bulunduğu dikkate alındığında, IATI’nın alternatif otellerle çalışmasının mümkün olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan tüm bu tespitler doğrultusunda, dosya kapsamında incelenen rekabeti bozucu anlaşma ve uygulamaların pazardaki etkisinin sınırlı olduğu, dolayısıyla hakkında önaraştırma yürütülen teşebbüslere söz konusu anlaşma ve uygulamalardan kaçınılması gerektiği yönünde görüş bildirilmesinin bu aşamada yeterli olacağı kanaatine varılmıştır.
- (24) Diğer yandan, başvuru sahibinin geçici tedbir uygulanması yönünde talebi bulunmaktadır. Yapılan inceleme sonucunda, geçici tedbir uygulanmasını gerektirecek herhangi bir unsurun bulunmadığı, dolayısıyla “*nihai karara kadar ciddi ve telafi olunamayacak zararların ortaya çıkma ihtimali*” koşulunun gerçekleşmediği anlaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (25) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
1. 23.08.2013 tarihindeki ilk oylama ile 29.08.2013 tarihindeki ikinci oylama sonucunda, elde edilen bulgu ve emareler dikkate alınarak, Antalya’da turizm sektöründe faaliyet gösteren Pegas Otelcilik Turizm Taşımacılık ve Tic. Ltd. Şti., ODEON Turizm İşletmeciliği A.Ş., Alkan Grup Turizm İşletmeleri A.Ş. ve Antalya Depar Turizm İnş. Nak. Oto. Yat. İşl. Tic. Ltd. Şti.’ne 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında rekabeti bozucu anlaşma ve uygulamalardan kaçınılması gerektiği aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde haklarında işlem başlatılacağı yönünde aynı Kanun’un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş bildirilmesine OYÇOKLUĞU ile,

2. 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrasında öngörülen koşullar gerçekleşmediğinden adı geçen teşebbüslere yönelik olarak geçici tedbir uygulanmasına yer olmadığına, bu yöndeki talebin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

29.08.2013 tarihli ve 13-49/701-299 sayılı Kurul Kararı'na

KARŞI OY GEREKÇESİ

Mezkur Kurul Kararı'nda Antalya'da turizm sektöründe faaliyet gösteren bazı tur operatörlerinin yatay ve dikey anlaşmalar yoluyla rakiplerinin faaliyetlerini zorlaştırdıkları iddiası incelenmiştir. Kurul çoğunluğu, elde edilen bulgu ve emareleri dikkate alarak, haklarında önaraştırma yapılan teşebbüslere 4054 sayılı Kanun'un 9/3. maddesi çerçevesinde bir görüş gönderilmesine karar vermiştir.

Dosyada yer alan bilgi ve belgelerin tarafımızca değerlendirilmesi neticesinde ise, dosya kapsamında bir rekabet ihlali olabileceğine ilişkin ciddi şüpheler hasil olmuştur. Bu nedenle, Önaraştırma Raporu'nun sonucunda da önerildiği şekilde, dosya kapsamında yer alan teşebbüsler hakkında Kanun'un 41. maddesi çerçevesinde bir soruşturma açılarak ortada bir rekabet ihlali olup olmadığının hiçbir şüpheye yer vermeyecek şekilde ortaya çıkarılması gerektiğini düşünmekteyiz.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle çoğunluk görüşüne katılmamız mümkün olmamıştır.

Dr. Murat ÇETİNKAYA
Kurul Üyesi

KARŞI OY GEREKÇESİ**(29/8/2013 tarihli ve 13-49/701 sayılı Kurul Kararı)**

Kurulun 29/8/2013 tarihli ve 13-49 Sayılı Toplantısında görüşülen "Antalya'da turizm sektöründe faaliyet gösteren 4 tur operatörü teşebbüsün yatay ve dikey anlaşmalar yoluyla rakiplerinin faaliyetlerini zorlaştırdıkları iddiası"na yönelik olarak düzenlenen Ön araştırma Raporu ve incelenen dosya kapsamı göz önünde bulundurularak inceleme yapılan teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanunun 41. Maddesi uyarınca soruşturma açılmaksızın Kanunun 4. Maddesi kapsamında rekabeti bozucu anlaşma ve uygulamalardan kaçınılması gerektiği, aksi takdirde anılan Kanun gereğince haklarında işlem başlatılacağı yönünde aynı Kanunun 9. Maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş gönderilmesi kararına aşağıdaki gerekçeler nedeniyle karşıyım.

1. Kararda ve Raporda belirlenen İlgili Ürün Pazarının "Rusya ve BDT ülkelerinden gelen turistlere yönelik incoming seyahat hizmetleri pazarı" olarak alt pazarların da buna uygun olarak "Rusya ve BDT ülkelerinden gelen turistlere yönelik konaklama hizmetleri pazarı"ve "Rusya ve BDT ülkelerinden gelen turistlere yönelik turlar kapsamındaki eğlence, alışveriş ve sosyal aktivite hizmetleri pazarı" olarak belirlenmesi gerektiğini düşünüyorum.

- Zira iddia olunan rekabet ihlaline yönelik eylemler sadece Rusya ve BDT ülkelerinden gelen turistlerin incoming hizmetlerine yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. İncelemenin tarafı olan teşebbüsler ile şikayet eden teşebbüslerin faaliyet alanı Rusya ve BDT ülkelerinden Antalya'ya getirilen turistlere yönelik hizmetler pazarıdır. Şikayet konusu da aynı pazar ile ilgilidir. Her ne kadar tarafların diğer ülkelere yönelik hizmetleri olsa da bu durum şikayet konusu edilmemektedir. Rapor ve eki otellerin taraflarla olan yazışma belgelerinde de açıkça belirtildiği gibi şikayet konusu eylem Rusya ve BDT ülkelerinden Biblo Globus ve acenteleri İATİ ve Belmondo vasıtası ile gelen turistlerin konaklama ve Paket tur kapsamındaki hizmetlerinin engellenmesine yöneliktir.
- Şikayet konusu edilen PEGAS, ODEON, TEZ ve ANEX'in ilgili pazardaki Pazar payları %80 ler civarında olup pazara yeni giren İATİ nin pazara yönelik yüksek hedefleri olmakla birlikte henüz önemli bir pazar payı bulunmamaktadır. İlgili Pazar Antalya'ya gelen 2012 yılı rakamlarına göre yaklaşık 10,5 milyon toplam turistten Rusya ve BDT ülkelerinden gelen 3-3,5 milyon turistin incoming hizmetleri pazarını ilgilendirmektedir.

2. Raporda ilgili pazarda faaliyet gösteren PEGAS, ODEON, TEZ ve ANEX'in pazara Biblo Globus ile birlikte giren İATİ nin pazar dışına çıkarılmasına yönelik olarak şikayetçiden ve yerinde incelemeler sırasında teşebbüslerden elde edilen çok sayıda belgeye yer verilmiştir.

- Bu belgelerde Adı geçen teşebbüslerin Biblo GLOBUS ile acenteleri İATİ ve BELMANDO ile çalışan otellere sözleşmelerini iptal etmelerine yönelik girişimler içerisinde oldukları, kendileri ile çalışmayan otelleri turist gönderme açısından kapalı ya da bekleme konumuna aldıkları, otellerin de ticari

kaygılardan dolayı bu sözleşmelerini iptal ettikleri ve bu durumu rekabet ihlalleri içinde bulunduğu iddia olunan teşebbüslere bildirdikleri, ayrıca piyasanın sıkı bir şekilde takip edildiği, otellerin Biblo Globus ve acenteleri ile çalışmamaları konusunda uyarıldıkları anlaşılmaktadır.

- Raportörlerin yerinde inceleme sırasında görüştüğü otellerin yetkililerinden 12 si kendilerine baskı yapıldığını ifade etmişler, diğerleri de baskı yapıldığı duyumunu aldıklarını söylemişlerdir.
 - Raporda ayrıca Adı geçen dört teşebbüsün anılan eylemleri gerçekleştirirken birbirleriyle iletişim halinde buldukları, yapılan ve yapılacak iş ve işlemlerden birbirlerini haberdar ettikleri anlaşılmaktadır.
3. Adı geçen teşebbüsler ayrıca anlaşma yaptıkları otellerle münhasır sözleşmeler yapmışlardır. Piyasanın %80 ine sahip teşebbüslerin fiili münhasırlık yoluyla pazarı kapatıp kapatmadıkları ya da 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyet Tebliğini ihlal etmek suretiyle rekabeti engelleyip engellemediklerinin incelenmesi gerekmektedir.
4. Kararda ihlal konusu uygulamaların pazarın %30 luk bir bölümünü ilgilendirdiği, İATİ nin 361, PEGAS ın 512, ANEX in 476, TEZ in 387 ve ODEON un 483 otel ile sözleşme imzaladığı, münhasır sözleşme imzalanan otel sayısının sınırlı olduğu, İATİ nin çalışabileceği alternatif otellerin de var olması sebebiyle iddia konusu rekabeti bozucu anlaşma ve uygulamaların pazardaki etkisinin sınırlı olduğu dikkate alınarak bu aşamada görüş gönderilmesi yolundaki değerlendirmelere katılabilmek mümkün değildir.
- Zira yukarıda da belirtildiği gibi ilgili pazarı Antalya'ya gelen tüm turistlerin değil de Rusya ve BDT den gelen turistlerin dikkate alınması halinde %30 değil ilgili pazarın %100' nde ya da diğer bir deyişle pazarın tamamında meydana gelen rekabet ihlalinden bahsedilmesi gerekecektir.
 - Şikayet konusu edilen teşebbüsler gibi İATİ nin de 361 sözleşme ile pazardan pay aldığına bakarak pazardaki ihlalin sınırlı olduğunu söylemenin de uygun olmadığını düşünüyoruz. Bu sonuca ulaşmak için iddia konusu baskılar neticesi bu sözleşmelerin ne kadarının iptal edildiği ile iptal edilen sözleşmelerin sayı ve ciro olarak pazarın ne kadarına tekabül ettiğine bakılması gerekmektedir.
 - Keza rekabet ihlali içinde olduğu iddia edilen teşebbüslerin münhasır sözleşmelerinin sayısının da sınırlı olduğu ve dolayısıyla rekabete etkisinin çok az olduğu yolundaki değerlendirmeye katılabilmemenin mümkün olmadığı kanaatini taşıyoruz. Raporda bu konuda yeterli bilgi ve belge bulunmamaktadır. Rekabet ihlali yaptıkları iddia edilen teşebbüslerin otellerle yaptıkları münhasır sözleşmelerin sayısı ile bunların büyüklüklerinin piyasayı kapatıp kapatmadıklarının incelenmesi gerekmektedir.
5. Danıştay'ın ön araştırma sürecinde elde edilen delillerin hiçbir şekilde kuşkuya yer bırakmayacak şekilde soruşturma açılmamasını gerektiriyorsa soruşturma açılmayacağı, ancak bu sonuca ulaşmaya engel olacak bir kuşku varsa soruşturma

13-49/701-299

açılması gerektiği yolunda Kurulca alınan çok sayıda 9/3 kararının iptal edildiği hususu işbu dosyada dikkate alınmamıştır.

Sonuç olarak bu dosyada Danıştay kararı uyarınca soruşturma açılmasını gerektirir kuşku değil kuşku ötesi çok sayıda belge ve bilgi bulunmasına rağmen 4054 Sayılı Kanunun 41. Maddesi uyarınca Raportörlerce hazırlanan Öneri Raporu doğrultusunda soruşturma açılmayarak Kanunun 9/3. Maddesi uyarınca görüş gönderilmesi kararına katılmam mümkün olmamıştır.

Fevzi ÖZKAN
Kurul Üyesi